

♦ Literatuur

Alles wat wij vandaag meemaken beschreef Albert Camus 70 jaar geleden

Franse schrijver Albert Camus in 1957, toen hij de Nobelprijs voor literatuur won. Beeld AFP

Met een livestream 'herneemt' theatercollectief SKaGeN hun bewerking *De pest* van Albert Camus. Ondertussen groeit de originele roman in Europa weer uit tot een bestseller. Wat vertelde de Franse Nobelprijswinnaar ons dik zeventig jaar geleden over de coronacrisis?

♦ Exclusief voor abonnees door **EWOUT CEULEMANS** 8 april 2020, 18:00

“De angst in de stad bereikte een hoogtepunt. Er werden radicale maatregelen geëist, de autoriteiten kregen de schuld en enkele mensen die een huis aan zee hadden, dachten er nu al over zich daar terug te trekken.”

Al op pagina 23 vertoont Albert Camus' beroemde roman *De pest* (1947) bijzonder veel gelijkenissen met de coronapandemie die we vandaag meemaken. *De pest* in de Frans-Algerijnse stad Oran begint met een hoop dode ratten, maar al gauw valt er een eerste menselijk slachtoffer - geheel onverwacht. “De publieke opinie is heilig: geen paniek, vooral geen paniek”, vat de oudere dokter Castel de algemene houding samen. “En verder, zoals een collega zei: ‘Het kan helemaal niet, iedereen weet dat de ziekte in het Westen niet meer voorkomt.’ Ja, iedereen weet het, behalve de doden.”

Het hoofdpersonage, dokter Rieux, vraagt de overheid om drastische maatregelen om de epidemie in te dijken: “Laten we maar zeggen dat we niet moeten handelen alsof niet de halve stad gevaar liep te sterven, want anders zou dat gebeuren.” Maar pas wanneer het aantal doden dag na dag exponentieel aandikt, wordt de hele stad onder quarantaine geplaatst.

Theatercollectief SKaGeN bewerkte *De pest* al in 2005 tot *La merde*, maar de tekst lijkt nu relevanter dan ooit. “In *De pest* wordt het leven zoals wij het ervaren op scherp gesteld”, zegt acteur Mathijs F. Scheepers, die Rieux vertolkte. “Mensen worden zich veel bewuster van wat ‘leven’ en ‘dood’ betekenen. Je wordt gedwongen om daar veel meer over na te denken. Die bewustwording zie je nu ook.”

DE PEST - TRAILER - SKaGeN 2005

Daarom wordt *La merde*, in zekere zin, hernomen. Op 9, 10 en 11 april wordt een filmopname van de voorstelling gestreamd op de website van SKaGeN. Omdat de voorstelling nu “akelig actueel” is. “Alle stadia van de crisis die wij doormaken,” ziet Scheepers, “heeft Camus al beschreven. De discussies over of de stad al dan niet in quarantaine moet, de brute taferelen zoals de dood van een kind; de begrafenissen die snelsnel moeten gebeuren, zonder dat geliefden afscheid kunnen nemen... Dat maken wij nu ook mee. De ziekte is anders, de symptomen zijn dezelfde.”

VERGELIJKBARE SITUATIE

Scheepers is niet de enige die er zo over denkt. In heel Europa schieten de verkoopcijfers van *De pest* de hoogte in. In het Verenigd Koninkrijk werden er in de eerste drie weken van maart 2.156 exemplaren van het boek verkocht, schreef *The Guardian*. Ter vergelijking: in februari 2019 waren dat er 226. In Italië schoot de roman in februari van plaats 71 in de bestsellerlijst naar plaats 3.

Logisch, vindt professor Franse literatuur David Martens (KU

Leuven), die zelf geen exemplaar meer kan vinden in de Brusselse boekenwinkels. “Ten eerste is Camus een Nobelprijs-winnaar, een grote naam in de wereldliteratuur. Ten tweede is de titel heel simpel: als je een roman opzoekt over een epidemie kom je meteen uit bij *De pest*. Veel mensen kennen het boek ook uit de middelbare school, waar het heel vaak op het curriculum staat.”

Maar waarom wil nu iedereen *De pest* lezen? “Ik weet niet of je er echt iets uit kunt leren,” zegt Martens, “maar veel mensen zoeken toch iets in het boek om beter om te gaan met de huidige situatie. Ik denk dat veel mensen willen lezen over een vergelijkbare situatie met de hunne, zonder simpelweg feitelijke informatie te moeten verwerken.”

NAZI'S

Lange tijd werd het boek gelezen als een allegorie op de nazibezetting en het Franse verzet: “In het Frans werden de nazi's omschreven als '*la peste brune*'”, duidt Martens. “Maar dat is slechts één niveau om de roman te interpreteren.” Je kunt het dus ook op een andere manier lezen, een meer letterlijke manier: Camus deed de nodige research om zijn beschrijving van de plaag zo realistisch mogelijk te maken, al is het vooral in de tekening van zijn personages en hun verschillende reacties dat *De pest* vandaag resoneert.

| 'De pest' van Albert Camus. Beeld De pest - Albert Camus

Er zijn personages die tegen de plaag vechten (Rieux en Tarrou), die de plaag in statistieken vatten (de ambtenaar Grand), die de plaag proberen te verklaren (de priester Paneloux), die de plaag proberen te ontvluchten (de journalist Rambert) en er zijn personages die ervan profiteren (de smokkelaar Cottard). “De

empathie voor die verschillende personages helpt om vandaag de reacties van anderen rondom ons te begrijpen”, vindt Martens. “Ook de idee dat andere mensen gevaarlijk voor je zijn en dat jij gevaarlijk bent voor andere mensen zit in het boek verwerkt. Er is veel onzekerheid, en dat is één van de belangrijkste parallellen met de situatie van vandaag: wanneer zal dit voorbij zijn? Dat lijkt niemand te weten. De personages van Camus weten het ook niet. Ze reageren allemaal verschillend op de situatie. Dat is heel interessant om te zien, omdat je vandaag hetzelfde meemaakt.”

De pest kan zelfs troost bieden, vindt Scheepers. “Iedereen kan zich wel in één van de personages herkennen, denk ik. Ik vind het een troostende gedachte dat toen dezelfde mechanismen spelen als nu.” Daar is ook Catherine Camus, de dochter van de schrijver, het mee eens. “De boodschap van *De pest* klinkt vandaag even waardevol als toen, en als in de toekomst”, zegt ze in *The Guardian*. “Als er een passage in het boek is die lezers aanspreekt, waaruit ze hoop kunnen putten, vind ik dat heel belangrijk.”

Meer info over *La merde*: www.skagen.be

LEES OOK:

- [Dimitri Verhulst houdt coronadagboek bij](#)
- [Vermoordde de KGB Albert Camus? En ander nieuws uit de boekenwereld](#)
- [De 100 boeken die David Bowie het meest inspireerden](#)

MEER OVER MATHIJS F. SCHEEPERS DAVID MARTENS KUNST EN ENTERTAINMENT
KUNST, CULTUUR EN ENTERTAINMENT LITERATUUR RIEUX EUROPA ALBERT CAMUS

EWOUT CEULEMANS

TV & CULTUUR

♦ Film

Waarom Brad Pitt z'n T-shirt weer uittrok

[Rock Werchter voelt de bui hangen: Pearl Jam zegt Europese tournee af](#)

Coronavirus

Rock Werchter voelt de bui hangen: Pearl Jam zegt Europese tournee af

♦ Portret

De volgende transformatie van Kim Kardashian

♦ Interview Boeken

Catel verstript het leven van René Goscinny: 'Hij is de enige man die ik kan tekenen'

MEER TV & CULTUUR ▼

Wilt u belangrijke informatie delen met De Morgen?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

[Contacteer ons](#)
[Adverteren](#)
[Vacatures](#)
[Privacybeleid](#)
[Abonnementsvoorwaarden](#)
[Gebruiksvoorwaarden](#)
[Cookiebeleid](#)
[Cookie instellingen](#)
[Wedstrijdreglement](#)

Volg De Morgen

[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Instagram](#)
[Nieuwsbrieven](#)
[RSS-feeds](#)
[Android apps](#)
[iOS apps](#)
[Digitale krant](#)

Service

[Lezersservice](#)
[Mijn profiel](#)
[Abonneren](#)
[Webshop](#)
[Audiokrant](#)

Navigeer

[Zoeken](#)
[Archief](#)

Op alle artikelen, foto's en video's op demorgen.be rust auteursrecht. Deeplinken kan, maar dan zonder dat onze content in een nieuw frame op uw website verschijnt. Graag enkel de titel van onze website en de titel van het artikel vermelden in de link. Indien u teksten, foto's of video's op een andere manier wenst over te nemen, mail dan naar info@demorgen.be.
 DPG Media nv – Mediaplein 1, 2018 Antwerpen – RPR Antwerpen nr. 0432.306.234

go

LICENSE PUBLISH

